

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

34. Puer in anno quinto suæ ætatis fuit promotus ab Episcopo ad primam
Tonsuram, quæritur, quid iuris? Et an possit promoueri ad alios Ordines?
Et inter alia quæ supponuntur docetur dictum puerum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

exercere functiones Ordinis inferioris, exercere functiones Ordinis superioris, ut impeditur exercere functiones Diaconi, obire mania Sacerdotis, & aliquid impeditur exercere functiones Sacerdotales, seu suspensionem a toto officio Sacerdotis exercere functiones Episcopales; propter quam rationem suspensus ab Ordine inferiori indirecte saltem impeditur ascendere ad superiorem.

2. Verum aliqui apud Suarez disputat. 26. sect. 4. num. 8. putant hanc doctrinam tunc solum esse veram, quando actus Ordinis superioris nequit fieri sine exercitio actus inferioris Ordinis. Hinc dicunt Sacerdotem suspensionem ab exercitio Diaconatus posse audire confessiones, solemniter baptizare, &c. non tamen celebrare, quia tunc deberet legere Evangelium, quod est actus Diaconatus: quam sententiam docet Suarez esse probabilem. Sed quicquid sit de hoc, certum est exercendo talem actum superioris Ordinis, non incurrere irregularitatem, modo nullo modo exerceat actus Ordinis, à quo suspensus est, quia talis non facit aliquid directe nisi per censuram prohibitum, sed solum per quandam consecutionem propter indecentiam, & ita docet Cornejo in 3. part. tractat. 5. de suspens. disputat. 2. dub. 2. questione 5. Præpositus in 3. part. quest. 3. de suspens. dubit. 2. numero 15. Layman lib. 1. tractat. 5. part. 3. cap. 1. numero 6. Coninch de Sacrament. disputat. 15. dub. 2. num. 10.

3. Sed non desinam hic adnotare ea, quæ docet Villalobos tom. 1. tractat. 18. difficult. 3. num. 57. ubi licet ait. [El que esta suspenso del officio Ecclesiastico, y exercito algo del, peca mortalmente, como tienen todos, porque es materia grave; y si el officio que exercita es acto de Orden, queda ipso facto irregular, como consta del derecho, y esto aunque la suspensión no se aya puesto por via de censura, sino por via de pena, lo qual se ha mucho de advertir, como consta de los textos citados, que hablan generalmente; y lo tiene Suarez, el qual dize, que es cierta, y no obsta el no ser censura, porque la suspensión que se da por tiempo determinado, no es propriamente censura, sino pena; y el que la quebranta, incurre en irregularidad, como consta del derecho; mas à mí pareceme probable lo contrario por ser materia penal, que se deve restringir: y lo tiene allí Avila que dize, que el que se ordenó con Obispo descomulgado con ignorancia invincible, queda suspenso, y que esta no es censura, y si celebra, no queda irregular.] Ita ille. Satis quidem probabiliter.

RESOL. XXXII.

An qui ab Episcopo excommunicatus vitando ignoranter suscepit Ordines incurrat suspensionem?
Idem dicendum est de illo, qui ordinem recipit à dicto Episcopo per metum cadentem in constantem virum.
Ex part. 5. tract. 10. Ref. 39.

§. 1. Respondet affirmativè Fillucius tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 8. Bonacina de censuris disput. 3. cap. 5. num. 7. Idem docet Suarez de cens. disput. 31. tract. 2. num. 62. quia hæc suspensio non est pœna, & ideo ad illam incurrandam requiritur culpa quod probatur ex cap. si quis 1. questione 1. & c. ab excommunicatione 9. quest. 1. & iura videntur loqui etiam in casu ignorantie.

2. Verum mihi cum Turriano de censuris libro 5. dist. 46. dubit. 2. negativa sententia videtur probabilis, quia iura non loquuntur expresse, & possunt.

sunt explicari de ignorantia culpabili; si enim sit inculpabilis, omnino non probatur ordinem incurrere hanc suspensionem, & idem contra Bonacina & Suarez numero 62. puto dicendum, cum Turriano de illo, qui Ordinem recipit à dicto Episcopo per metum cadentem in constantem virum.

RESOL. XXXIII.

An Regularis excommunicatus propter percussione Clerici, si recipiat Ordines, incurrat suspensionem?
Et an hoc extendatur ad omnem irretitum censuram.

Et advertitur ad hoc, ut ea censura incuratur, requiratur ordo recipiatur scienter in contemptum disciplina Ecclesiasticæ; unde qui ignorans excommunicationem præbere huiusmodi impedimentum, Ordines suscipit, non incurrit censuram, quamvis ignorantia esset crassa, vel etiam supina. Ex part. 5. tract. 10. Ref. 58.

§. 1. Respondeo quod Regularis Clericus, qui excommunicatus propter percussione Clerici Ordines suscipit, incurrit in suspensionem, cap. cum illorum, de sentent. excommuni. quod quidem extendunt ad omnem irretitum censuram. Sed cum ex aliis iuribus id minus sufficienter colligatur, & solum agatur de præsentis casu, talis extensio non videtur admittenda, cum pœnæ potius sint restringendæ. Adverte ad hoc ut ea censura incuratur, requiritur ut Ordo recipiatur scienter in contemptum disciplina Ecclesiasticæ, ut habetur cap. citato. Unde qui ignorans excommunicationem præbere huiusmodi impedimentum, Ordines suscipit, non incurrit censuram, quamvis ignorantia esset crassa, vel etiam supina, & hæc omnia docet Præpositus in 3. p. quest. 3. de suspens. dub. 5. num. 38. & 39. quæ quidem sunt valde notanda.

RESOL. XXXIV.

Puer in anno quinto sue ætatis fuit promotus ab Episcopo ad primam tonsuram, queritur, quid iuris?

Et an possit promoveri ad alios Ordines?

Et inter alia, quæ supponuntur, docetur dictum puerum nullam suspensionem incurrisse, sed conclusitur dispensationem impetrasse. Ex p. 1. tract. 6. & Misc. 6. Refol. 8.

§. 1. Suppono dictum puerum, licet illicite, tamen valide fuisse ordinatum; quod patet ex cap. unic. de Clericis per saltum promot. ubi in casu quo quidam ante usum rationis ordinatus fuerat minoribus, & subdiaconatu, & non certo constabat, jubetur quidem iterum ordinari, quia non sciebatur certo ita esse, quod si sciretur, ut ibidem significatur, nullo modo jubetur ordinari. Suppono secundò, dictum puerum nullam suspensionem incurrisse;

Primò, quia prima tonsura spectato iuris rigore non est ordo, sed ad ordines dispositio, & ab ordinibus sæpe distinguitur, ut constat manifestè ex Trident. sess. 14. cap. 2. de reformat. ibi: Ad sacros, aut minores ordines, vel primam Tonsuram promoveri, seu ordinare valeat. Tum præcipue, quia hæc Tonsura nullum speciale munus habet, à cuius executione ea initiatu suspendi valeat. Et ita docet Castrus Palaus tom. 6. disput. 4. punct. 10. §. 1. num. 5. & alii. * Secundò probatur, quia suspensio nullatenus contrahitur ob culpam alienam, sed ob propriam; ut patet

Sup. hoc inf. in fin. §. pœna huius Ref. & latè sup. in Ref. 12. à lin. 4. & in aliis.

* Sup. hac culpa aliena in seq. §§. hujus Ref. & sup. lege doctrinam Ref. 3.

patet ex cap. 2. de Constit. ibi: Rem, quæ culpa caret in damnum vocare non convenit. Et in cap. de his, quæ sunt a maiore parte Capituli, ubi dicitur: Peccata suos auctores tenere debent, neque poena est ulterius protrahenda, quam delictum fuerit in excedente, quia iniquum est innocentem poenas nocenti debitas sustinere; & ita docet Sanchez de matrim. l. 9. disputat. 31. num. 9. Avila de Censur. part. 3. disputat. 3. dub. 2. conclus. 2. Suarez disp. 28. sect. 4. num. 3. Cornejo in 3. part. D. Thome, tom. 2. tract. 5. de suspens. dub. 2. num. 4. Layman l. 1. tract. 5. part. 3. cap. 9. Hurtadus de susp. diff. 9. & alii communiter: ergo in nostro casu implicat dictum puerum aliquam contraxisse suspensionem, quia quando recepit primam Tonsuram, carebat usu rationis, atque ideo peccare non poterat, & eius susceptio ex parte sua inculpabilis fuit, & tantum peccaminosa ex parte Episcopi.

Sup. hoc inf. lege doctrinam Ref. 36.

2. Verum cum hæc omnia de plano procedant quoad suspensionem per se sumptam, & quatenus est censura; difficultas tamen est an dictus puer ex tali ordinatione incurreret saltem suspensionem latè sumptam, quæ dicit inhabilitatem ad alios ordines suscipiendos? & videtur prima facie affirmativè respondendum ex notabili doctrina, quam ex Alerio de Censur. tom. 1. disp. 7. cap. 1. observat sapientissimus Felicianus à Vega olim electus Episcopus Mexicanus in cap. 4. §. si verò, de iud. num. 33. nempe, nullum esse inconveniens posse ferri suspensionem à iure, vel ab homine pro aliena culpa, quando talis suspensio habet rationem inhabilitatis, provenientis ex defectu ordinem conferentis: quod firmatur, Primò auctoritate Divi Thomæ in 4. sent. dist. 18. quest. 2. art. 3. q. 2. ad primum. Secundò, ex cap. vel non est compos 14. de de tempor. ordin. in quo puer ordinatus Diaconatu anno ætatis suæ 13. suspenditur ab officio Diaconi usque ad legitimam ætatem, non ob propriam culpam, sed in injuriam ordinantis. Tertiò, in cap. 1. de ordinatis ab Episcopo, qui Episcopatu renuntiavit, cavetur suspensos esse debere ab officio, quousque legitimus Pontifex dispenderit, tamen si ignoranter prædictos ordines suscepissent: ergo & in casu nostro posset aliquis dicere dictum puerum ordinatum ab Episcopo in anno quinto ætatis suæ contraxisse, non quidem suspensionem stricte sumptam, sed quandam inhabilitatem ad Ordines non ex culpa sua, sed in injuriam Episcopi ordinantis, ut loquitur Pontifex in d. cap. vel non est compos.

3. Sed licet superius dicta ego approbem, dari videlicet in Sacris Canonibus aliquas suspensiones, quæ verè poenæ non sunt, sed tantum inhabilitates, & contrahi absque culpa in Episcopi ordinantis injuriam; attamen hanc doctrinam non posse applicari in casu nostro videtur, nam individualiter invenio expressam in cap. nullus de ætat. & qual. ordinand. in 6. ubi sic habetur: Nullus Episcopus, vel quisvis alius, infanti (scilicet minori septem annorum, ait ibi glossa, Castus Palus tom. 6. disput. 4. punct. 10. §. 1. num. 6. Leander de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disp. 2. quest. 1.) clericalem præsumat conferre Tonsuram, qui verò contraxerit, ut in eo in quo peccavit, puniatur per unum annum à collatione clericalis Tonsuræ, dumtaxat noverit se suspensum. Ita ibi Bonifacius VIII. Itaque, cum Pontifex solum poenam suspensionis imponat Episcopo, & nullam mentionem faciat de puero malè ordinato, nescio qua ratione dicendum sit in casu nostro, dictum puerum inhabilitatem aliquam incurrisse; nam de illa ne verbum quidem Pontifex in dicto textu asserit, ut fecit in aliis textibus superius adductis, & novissimè in Concilio Tridentino sess. 5. cap. 6. de reformat. contra ordinatos ab Episcopo exer-

cente Pontificalia in aliena Diocesi, ubi fulminatur suspensio non solum contra Episcopum, sed etiam contra ordinatos ab ipso, licet ex parte ipsorum non fuisset culpa aliqua, ut notat Barbosa ibi, n. 34. Vega ubi supra num. 34. cum Alerio loco citat. Ergo in casu nostro intrat Axioma illud juris, quod si lex voluisset, expressisset; sicut expressit quando voluit. Ex cap. 2. de Decimis, & cap. 2. de transact. & ex aliis iuribus, & Doctoribus, quos ego ad fatietatem adduxi novissimè in part. 10. tract. 9. Ref. unica.

4. Nec valet argumentum superius adductum ex Quæst. text. in cap. vel non est compos, & cap. 1. de ordin. ab Episcopo, qui Episcopatu renuntiavit; nam ibi Pontifex loquitur tam contra ordinantem, quam contra ordinatos, quod non fecit in casu nostro videlicet in d. cap. nullus, ideo determinaciones illorum Canonum non sunt extendendæ ad casum nostrum, ad quem nullam inhabilitatem voluit Pontifex puero ordinato imponere; nam si voluisset, expressisset, ut alibi fecit. Et omnia iura clamant odia non esse extendenda de casu ad casum, etiam si extensio fiat ex similitudine rationis, ut patet ex leg. saltem cuiusque §. in penultimis, ubi Decius, ff. de regul. iur. cap. in penis, eodem titul. in 6. Burgos de Paz conf. 8. n. 2. Ioann. Andreas in reg. odia, de reg. iur. in 6. Gilonius de privileg. sen. explicat. num. 540. & alii: Unde impedimenta matrimonij cum sint quedam inhabilitates, contrahuntur quidem etiam ab ignorantibus, sed non extenduntur de casu ad casum: ergo, &c.

5. Nec obstat supradictis cap. tua litera de Clerico per saltem promotu, in quo Innocentius III. dicit injungendam esse poenitentiam cuidam, qui ordine Diaconatus prætermisso, se fecit ad Sacerdotii ordinem promoveri, ac insuper ex quo boni viri affectabant inter quos fuerat conversatus, credebatur asserioni eorum, eo quod tempore quo ordines inferiores susceperat infra annos discretionis fuerat constitutus. Non inquam hic textus obstat; nam primò potest quis respondere poenitentiam illam fuisse ab Innocentio injunctam, quia omisso Diaconatu ille talis Sacerdotium sumperat cum ignorantia etatis & lupina, ut ibi Glossa observat, non autem, quia receperat ordines inferiores ante annos discretionis, cum nulla negligentia, ut clarum est, ante ulum rationis ex parte sua extiterit in illa ordinum susceptione, ergo, &c. Respondeo secundò, quod Innocentius in dicto textu, loquitur de illo, qui infra annos discretionis ordines inferiores suscepit: sed in nostro casu puer non suscepit ordines, sed tantum primam Tonsuram, quæ quidem, ex communi Theologorum sententia, non est ordo, ut ex 24. Doctoribus latè probat Mat. Sanch. chinus de Sac. Ordin. tract. 1. cap. 7. num. 2. Ergo illud textus ille Innocentii non est extendendus ad casum nostrum; nam differt à casu ibi expolito.

6. Verum quia Canonistæ communiter docent primam Tonsuram esse ordinem, & etiam seculo dicto textu Innocentii III. quæstio ista non caret difficultate, & suos habet anfractus, existimo prudenter Sanctissimum Dominum Nostrum, ad sedandos scrupulos, & pacandam conscientiam, concessisse in tali casu dispensationem, quam orator instantè perierat. Et ita ego respondi interrogatus de hoc casu à S. D. M. Innocentio X. postquam dispensationem concesserat.

RESOL. XXXV.

Quidam cum falsis dimissoriis, sumpsit minoris ordines, & postea cum excommunicatione ecclesia